

Halvårsrapport om EU-energi¹ Høsten 2024

Spesialutsending for Energi Johan Vetlesen 14.1.2025

Halvårsrapport for EU-energi. 2. halvår 2024.

1. EUs rådsdiskusjoner under ungarsk formannskap.

Det har vært et halvår for det ungarske formannskap med lite konkrete forhandlinger og saker. Siden energirettaktene knyttet til European Green Deal med «Fit for 55» og «Repower/EU» ble ferdig forhandlet før Ungarn tok over EU-formannskapet, har dette halvåret vært et lite «hvileskjær» i rådsarbeidet frem mot ny institusjonell syklus 2025-2029 med valg av ny Kommisjon og ny Europaparlamentssammensetning.

Ungarn gjennomførte et uformelt energiministtermøte i juli og to formelle energirådsmøter i oktober og desember. Dagsorden var preget av at det **ikke var lagt opp til konkrete vedtak av nye rettsakter**. Men det var på alle disse tre møter mer overordnede og viktige energi-politikk diskusjoner som pekte frem mot dagorden for ny Kommisjon og prioriteringer for medlemslandene i perioden 2025-2029.

I fravær av konkrete rettsakter har energiministrene på de aktuelle rådsmøter hatt **overordnede policy-utvekslinger** om Draghi rapporten om europeisk konkurransevne, State of the Energy Union rapporten, om energipriser i engrosmarkedene og om vinterberedskap og forsyningsikkerhet.

Ungarn tok også initiativet til drøftelse av en **strategi for geotermisk energi (jordvarme)** på det uformelle energirådsmøtet i juli. På energiministtermøte den 16. desember vedtok EUs energiministre endelig rådskonklusjoner om det videre arbeid med geotermisk energi. Rådet anmodet blant annet Kommisjonen om å komme opp med en ny handlingsplan om geotermisk energi.

De tok videre initiativ til en diskusjon av **rollen til energi- og klimaplaner** under den såkalte styringsforordningen. Fra Kommisjonen har man understreket viktigheten av at landene faktisk leverer planer som forutsatt i EU-regelverket. Det har ikke skjedd og kun halvparten av EU landene hadde levert 4 måneder etter fristen for NECP-innlevering.

¹ Dette er en rapport som omhandler EU-prosesser på energiområdet i 2. halvår 2024. EØS-energi er ikke behandlet her.

Gjennom hele formannskapsperioden ble **infrastruktur og betydningen av et integrert nettverk for elektrisitet** drøftet. For medlemslandene var dette gjennomgangsmelodi på de tre rådsmøter sammen med viktigheten av en rask og effektiv saksgang når det gjelder konsesjoner til fornybar energi, som en betingelse for energiomstillingen og forsyningsikkerheten.

På det siste rådsmøtet 16. desember var det en helt **åpen debatt om prioriteringer innen EUs energipolitikk og EUs energiunion**. På dette møtet var den svenske energiminister åpen i sin kritikk av tysk energipolitikk i forhold til utfasing av kjernekraft og organisering av energimarkedene i perioder hvor det hverken er sol eller vind («dunkelflaute»).

Implementering av vedtatt regelverk har vært på dagsorden på alle nivåer: I rådets energiarbeidsgruppe, mellom Director Generals og mellom energiministrene. Dette gjelder det regelverk som er vedtatt i «Fit for 55» i 2023/2024. På mange av de aktuelle rettsakter i implementering under «Fit for 55» har Ungarn og Kommisjonen organisert møter for å få en bedre forståelse og assistert medlemslandene i gjennomføringsarbeidet på nasjonalt nivå. Av de saker under «Fit for 55» på energiområdet som er vedtatt og under implementering, kan nevnes fornybardirektivet (2023), energieffektiviseringsdirektivet (2023), bygningsenergidirektivet (2024), direktiv og forordning om felles regler for markedet for fornybar gass, gass og hydrogen (2024) som også kom over i implementeringsfasen høsten 2024.

2. Draghi rapporten om europeisk konkurransevne (energidimensjonen) av den 9. september 2024

«**The talk of the town**» denne høsten har vært Draghi-rapporten av 9. september 2024 om Europas konkurransevne «the Future of European Competitiveness». Energi var et eget kapittel i denne rapporten på 40 sider av totalt 400 sider. Rapporten som var bestilt av Kommissjonspresident Ursula von der Leyen i 2023, har blitt et viktig premissgrunnlag for den nye Kommissjonens arbeid. Den tidligere sjef i den europeiske sentralbanken Mario Draghi fikk oppdraget sammen med et utvalgt «team».

En grunnleggende antakelse i Draghi-rapporten er at **energisektoren er en viktig del av forklaringen bak forverret konkurransevne**. Det pekes spesielt på at prisene på naturgass og elektrisitet har ligget 2-3 ganger høyere (for naturgass) og 3 til 5 ganger høyere (for elektrisitet). Draghi-rapporten peker på energi som det «root of the cause» for Europas svekkede konkurransevne i analysen. Dette inkluderte også høye karbonkostnader, høy volatilitet, manglende langsiktighet og lange konsesjonsprosedyrer for ny fornybar kraft og overføringslinjer. Draghi-rapporten kom så opp med 9 tiltak innen naturgass og 9 tiltak innen elektrisitet. Disse ble listet opp på et relativt aggregert nivå. Her er et lite utvalg.

På **naturgassområdet** fremholdt Draghi-rapporten at EU burde etablere pålitelige og diversifiserte handelspartnere og forsterke innslaget av langsiktige kontrakter. Draghi pekte også på at en burde forsterke felles innkjøp («joint procurement»), men rapporten tok et steg videre og foreslo videreutvikling mot etablering av en «single buyer entity». Et tredje tiltaksområde vil kunne være en bedre strategi for koordinerte gasslagre.

På **elektrisitetsområdet** fremholdt Draghi-rapporten at en bør arbeide med forenklinger og strømlinjeforming av lisensiering og administrative prosedyrer. Dette betyr på kort sikt å iverksette vedtatt regelverk blant annet i fornybardirektivet (RED 3). Manglende ressurser i offentlig sektor ble påpekt som en utfordring. Et annet tiltak som ble fremholdt var å fremme oppgradering av nettverk. Et tredje tiltak vil være å de-kople inntjening for fornybar energi fra

kjernekraft og fossile kilder slik at fordelene ved lavere produksjonskostnader når ut til kundene. Bruk av «Power Purchase Agreements» (PPAer) og «Contracts for Difference» (CfDer) vil kunne bidra til en slik de kopling. Dette er jo en del av elmarkedsdesign regelverket fra 2024, men det er forventet ytterligere diskusjon i konkurransekraft drøftelser i 2025. Et fjerde tiltaksområde som ble nevnt i Draghi-rapporten var å stimulere til mer lokal energiproduksjon av energi og lokale fleksibilitetsmekanismer. Det siste som kan nevnes på denne kortlisten under elområdet er det tydelige råd å opprettholde kjernekraft-kapasitet og forsyning, og fortsette arbeide med utrulling av små og modulere reaktorer (SMRs).

3. Status rapport om EUs energiunion (“State of the Energy Union Report”) av 11.september 2024

Denne årlige rapporten om status for energiunionen får normalt stor oppmerksomhet. Helt siden 2015 og året da EUs energiunion ble introdusert som konsept har Kommisjonen gitt en oppdatering av hvor EU står i forhold til de **fem dimensjoner** som inngår i EUs energiunion, dvs, avkarbonisering (inklusive fornybar energi), energieffektivisering, energisikkerhet, energimarkeder (inklusive energifattigdom) og forskning og utvikling. I denne utgaven var spesiell oppmerksomhet viet til hva som var oppnådd i 2023-2024, med vedtak av et rammeverk for grønn energiomstilling, som både kunne bidra til økt konkurransekraft og har bidratt til håndtering av energikrisen EU har vært gjennom.

Hovedpunkter i State of the Energy Union Report²:

- Fornybar energi har satt kapasitetsrekord ved at over halvparten av EUs elektrisitetsproduksjon kommer fra fornybar energi.
- Andelen av russisk naturgass har falt fra 45% i 2021 til 18% i august 2024.
- Gassetterspørselen var redusert med 138 mrd standard kubikkmeter fra august 2022 til mai 2024.
- Naturgasslagrene lå på 90 % i juni 2024.
- Energiprisene var mer stabile.
- Utslippene av drivhusgasser er gått ned med 32,5% fra 1990 til 2022, som ikke er nok for å nå 55% målet.
- EU har spilt en aktiv og sentral rolle i forhold til det globale mål om tredobling av fornybarproduksjon og dobling av energieffektivitet.

4. Mission letter fra President Ursula von der Leyen til energikommissær Dan Jørgensen av 17. september.

Den 17. september presenterte kommisjonspresident Ursula von der Leyen sine oppgavebrev («Mission letters») til visepresidenter og kommissærer. Brevet som gikk til den utpekte energi- og boligkommissær Dan Jørgensen, inneholdt 16 punkter. Noe av dette var oppfølging av vedtatt regelverk, noe skulle ha format av meldinger/meddelelser/handlingsplaner og noe vil være justeringer i eksisterende regelverk.

Ut fra oppgavebrevet kan det synes som om spesielt to meldinger vil prioriteres fra Dan Jørgensen. Dette er en handlingsplan for rimelig energi («Action Plan for Affordable Energy») og

² Noen av disse tall er justert på senere tidspunkter

et veikart for å avslutte energiimport fra Russland. Disse vil komme i løpet av de første 100 dagene. En handlingsplan for elektrifisering vil komme litt senere i 2025.

EU-rettsakter, som vil kreve en justering, er viktige å fange opp også i et EØS-perspektiv. Her er det referert til rettsakter hvor det kan komme justeringer.

Av de som nevnt her var **styringsforordningen**. (Governance regulation). Her har det vært etterspurt forenklinger i rapportering og detaljnivå i planer. Men det er sannsynlig at denne revisjonen kommer etter at medlemslandene har hatt en gjennomgang av målstruktur og ambisjoner for 2040, (målarkitektur 2040). Styringsforordningen er også knyttet opp til andre rettsakter som fornybardirektivet (RED) og energieffektiviseringsdirektivet (EED).

Regelverket for CCUS ble også nevnt som en kandidat for endringer.

Et tredje sett av regelverk er **forsyningsikkerhets-rettsakter**. Her har det pågått det en konsultasjonsrunde med henblikk på en modernisering av forsyningsikkerhetsarkitekturen.

Presidenten nevner også revisjon av **energiskattedirektivet** i sitt brev til Dan Jørgensen. Dette er imidlertid en justering som nå forhandles frem i ECOFIN rådsformasjonen.

Overraskelsen i Mission Letter var den forsterkede **understreking av bolig sektoren**. Kommissærens tittel er endret og det skal etableres en «task force» for boligsektoren.

4. Høring av energi og boligkommissær i Dan Jørgensen i Europaparlamentet den 5. november 2024 og tiltredelse av ny Kommisjon

Den nye Kommisjonen tiltrådte den 1. desember 2024 etter at Europaparlamentet godkjente hele Kommisjonen til von der Leyen II med 370 medlemmer for og 282 mot og med 36 blanke stemmer. En grunntanke i von der Leyens Kommisjon er at det skal jobbes på tvers av politikk områdene. Energi- og boligkommissæren sorterer under eksekutiv visepresident Teresa Ribera. Jørgensen håndterte høringen bra og pekte på de overordnede utfordringer han ville rette oppmerksomhet mot. Dette var kort oppsummert:

- Den **første** utfordring var konkurransevne, sysselsetting og rimeligere energi priser med referanse til Draghi rapporten. Han ville gjøre alt han kunne for å få prisene ned, og han ville lage en handlingsplan for rimelig energi («action plan for affordable energy»).
- Den **andre** utfordring var energisikkerhet og fase ut russisk energiimport. Han ville lage et veikart for å fase ut russisk energi i løpet av 100 dager.
- Den **tredje** utfordring var klimautfordringene siden 75% av klimagassutslipp kom fra energisektoren.
- Den **fjerde** hovedutfordring for Dan Jørgensen
- var sosial rettferdighet. Her kommer boligsektoren inn og han ville lage en plan (paneuropeisk) for rimeligere boliger

I selve høringen ble han spesielt utfordret på **kjernekraft**. Som erklært kjernekraft motstander i tidligere ministerposter i Danmark var dette forventet. Han sa at han måtte respektere ulike lands energimiks og selve EU-traktaten hvor dette var nasjonal kompetanse. Han sa at i EU så er vi i dette spørsmålet «united in diversity».

Når det gjaldt **utfasing av russisk naturgass** sa han at han ville legge frem et veikart i løpet av 100 dager, men kunne ikke love konkrete datoer.

Jørgensens tilnærming til videre arbeid med rammer for **energimarkedet** synes å være at han ønsker å løsrive prisfastsetting av gass fra elektrisitet. Dette skulle ikke gå på innretning av engrosmarkedet, men sluttbrukermarkedet. Han ville vektlegge «better regulation» (dvs. forenklinger av typen «en regel inn og en ut»). Det var viktig å jobbe med rask konsesjonsbehandling, bedre infrastruktur og investeringer i mellomlandsforbindelser.

Jørgensen ble presset litt i spørsmålet om han ville støtte **et fornybar-rammeverk** mot 2040. Han sa at han kunne støtte en målarkitektur som inkluderte fornybar energi i rammeverket mot 2040. Siden gjennomføring av RED III er først i 2026 er det usannsynlig med regelverksjusteringer her før i 2026-2027.

5. Vinterberedskap for gass og elektrisitet

Det har vært viktig for EU-landene og få løpende status for vinterberedskapen for naturgass og elektrisitet gjennom hele høsten 2024. Flere aktører har bidratt med analyser og oversikter, ikke minst DG energi sin egen analyseenhet «Energy Market Observatory»), ACER og ENTSO-E og ENTSO-G.

Naturgass. Ved inngangen til det nye året gikk DG energi raskt ut med en pressemelding og sa at det ikke var grunn til bekymring for gassforsynings-sikkerhetssituasjonen. 31. desember markerte slutten på gass-transitt gjennom Ukraina. Ved inngangen til 2025 har fyllingsgraden på gasslagrene vært på rekordhøyt nivå (72% ved slutten av 2024). ACER og ENTSO-G har orientert EUs energiministre jevnlig om situasjonen. Betydningen av Norges gassproduksjon og leveranser er fremhevet og i tredjekvartal 2024 var norsk leveranser av rørgass 47 prosent av totalen. (jf. siste kvartalsrapport for naturgass markedet fra DG Energi.)

Elektrisitet. Mot slutten av 2024 er det gode fundamentale forhold i elektrisitetsmarkedet, selv om det har vært noen regionale utfordringer og økt volatilitet i noen timer som følge av at andelen ikke-regulerbar fornybar elektrisitet har økt signifikant. Energisystemets sårbarhet er også blitt illustrert gjennom «Dunkelflaute» i Tyskland. Frankrike har snudd «terms of trade» for kjernekraft til et eksportoverskudd på over 90 TWh som vil være positivt for nabolandene. Vannmagasinene i EU/EØS er også fylt opp og gir ikke grunn til bekymring. Kraft fra sol har økt til 87 TWh i 3Q 2024 og passert vindkraft til lands. Ellers kommer Norge og Norden godt ut av de sammenlikninger av prisnivåer til sluttbrukere og engrosmarkedene som er foretatt av DG Energi og ACERs market monitoring reports (MMRS) gjennom 2024.

6. Status for prioriteringer ved inngangen til polsk formannskap for rådsarbeidet

Polen har i rådsarbeidet lagt opp til **tre hovedprioriteringer**. Dette er Ukraina og energi, energisikkerhet og konkurransevne. Energi er en av sju utvalgte sikkerhetsdimensjoner. Det er heller ikke under polsk formannskap forventet at det kommer nytt regelverk i noe omfang umiddelbart. Når det gjelder møter er det planer om et generaldirektør- møte (DG møte) den 24.2., et formelt energirådsmøte (TTE-E) den 17.3., et uformelt TTE den 13.5. og et formelt TTE -E den 16.6. Polen er en del av trioformannskapet mellom Polen, Danmark og Kypros. Trioformannskapene er viktig for å få til gode overganger og koordinering i sakene over tid.

Energisikkerhet er topprioritert for det polske formannskapet, **med hovedoppmerksomhet på å fase ut russisk energiimport.**

Det er **tre diskusjoner som vil bli sentrale** for Polen når det gjelder konkurransevne og energidimensjonen ved Clean Industrial Deal (CID), **handlingsplan for rimelig energi** (Action Plan for Affordable Energy) og **veikart for å fase ut russisk energiimport**. Med høy sannsynlighet vil energiministrenes drøftelser under polsk formannskap knyttes opp til, disse første «100 dagers dokumentene». Når CID kommer den 26. februar vil man kunne se hvilke elementer på energisiden som er relevante for CID og hvordan dette vil styres i Rådet. Det har vært indikert at det kommer **en handlingsplan for elektrifisering**. Men det spørs om det polske formannskap rekker å behandle denne.

7. North Seas Energy Cooperation (NSEC)

Arbeidet med havvind i Nordsjøområdet går tilbake til 2010, den gang med Be-Ne-Lux landene som drivkraft. Etter hvert har Kommisjonen påtatt seg større oppgaver som støtte i arbeidet. Norge har vært med på dette samarbeidet siden starten. Det har vært arrangert årlige møter. Norge deltok på NSEC ministermøte i Odense den 24. oktober 2024. På Ostende NSEC i 2023 så ble det for første gang publisert en liste med tentative «strek-mål» i de ulike land for offshore vind i 2030 og 2050. I Odense 2024 ble det etablert en ny arbeidsgruppe for hydrogen og offshore vind, og møtet vedtok også anbefalinger for ny Kommisjon. Et parallelt arbeid med målsettinger har pågått under TEN-E (transeuropeiske nettverk for energi) og den såkalte offshore korridoren i North Seas Offshore Grid (NSOG). Her ble målene i desember 2024 noe korrigert i forhold til målene i Ostende. UK har nå knyttet seg gradvis tettere opp til NSEC igjen med en egen MoU med NSEC-landene som ble undertegnet i 2022.

8. ACERs virksomhet

ACER (Agency for Cooperation between European Regulators) eller byrået for samarbeid mellom energiregulatorer i Europa) har utover høsten 2024 vært en aktiv støttespiller for Kommisjonen, Rådet og Europaparlamentet. ACER har bidratt med **helhetlige vurderinger av elektrisitetsmarkedet, gassmarkedet og hydrogen-markedet** gjennom såkalte markedsovervåkings rapporter (MMRs «Market Monitoring Reports»).

ACER har deltatt fast på de formelle og det uformelle energiministtermøter i EU og lagt frem de aktuelle markedsrapporter.

Disse MMR-rapporter er oppfattet å være nyttige og viktige i en fase hvor både geopolitikk, behov for utrulling av fornybar energi og konkurransevne har preget de sentrale politiske drøftelser i rådet og Europaparlamentet.

ACER er også involvert i utvikling av regelverk gjennom å komme med anbefalinger og meninger i tidligfasen for eksempel når det gjelder **nettkoder for elektrisitet og naturgass**. Et vedtak til slutt skjer gjennom en prosedyre hvor myndighetene er representert (komitologi-prosedyre). For elektrisitet er flere nettkoder i prosess. Tre nettkoder for tilknytning mellom ulike deler av el-systemet er i en revisjonsprosess. En nettkode for etterspørselsstyring («demand response») er under utvikling og Kommisjonen vil for denne sende en anbefaling til Kommisjonen i mars 2025. En nettkode for IKT-sikkerhet (cyber-security) er vedtatt i mars 2024 og under denne er det en rekke oppfølgingspunkter i implementeringen for medlemslandene. Det er også planer om en

revisjon av markedskopling (CACM) som har vært i prosess i 2024 vil vedtas i komitologi i første halvår.

9. Sveits og EU med ny avtale om elektrisitet

Sveits og EU har ferdigforhandlet en nye avtale om elektrisitet som del av en bredere avtale ramme. Dette er en prosess som har pågått i nærmere 20 år, men den 20. desember 2024 så kunngjorde EU-kommisjonen og Sveits at de hadde slutført forhandlinger om en avtale som inneholder handel, statsstøtte-regler og institusjonelle forhold, men som også inkluderte avsnitt og bestemmelser på elektrisitetsområdet. Avtalen vil innebære at Sveits vil bli en integrert del av det indre elektrisitetsmarkedet og at de gjennomfører direktiver og forordninger på elektrisitetsområdet.

Dette vil mer i detalj innebære at **Sveits vil gjennomføre indre markedsregelverket**, regelverk knyttet til forsyningsikkerhet og beredskap og alle nettkoder som er vedtatt. **Sveits vil bli med i ACER som observatør** og en egen mekanisme skal ta vare på beslutninger som påvirker Sveits. Sveits er allerede med i ENTSO-E (European Network for Transmission System Operators for Electricity). Sveits sin deltagelse i ACER er nytt.

Dette betyr at Sveits vil gjennomføre de aktuelle rettsaker under ren energi-pakkens elmarkedsdesign-del. Dette utgjør elektrisitetsdirektivet, elektrisitetsforordningen, ACER-forordningen og beredskapsforordningen for elektrisitet, alle EU-vedtatt i 2019. Dessuten vil Sveits gjennomføre rettsaker av formatet mer detaljerte og tekniske nettkoder og «Terms Conditions and Methodologies» (TCM) under nettkodene.

Andre sektorområder som helse og mat er også en del avtalen. En vi i løpet av et par måneder få tilgang til de relevante dokumenter hvor det nå er en teknisk juridisk-språklig kvalitetssjekk. Saken vil så bli godkjent av demokratiske beslutningsorganer i Sveits, som sannsynlig innebærer en eller flere folkeavstemninger.

10. Energy Community status ved årskiftet

Traktaten om Energy Community ble undertegnet av EU og land i sør-øst-Europa i 2005 og den trådte ikraft i 2006. Landene i Energy Community inkluderer Albania, Bosnia og Herzegovina, Kosovo, Nord Makedonia, Montenegro, Serbia og Georgia, (2017), Moldova (2010) og Ukraina (2011) som tiltrådte senere. Norge, Tyrkia og Armenia har observatørstatus. Kommisjonen representerer EU, men medlemsland kan også møte i de relevante møter. Energy Community har sterk støtte i et sekretariat i Wien og møter på ministernivå (årlig), i en permanent høynivå-gruppe (Permanent High Level Group - PHLG) og på ekspertnivå i arbeidsgrupper og forum. Gjennom Energy Community har landene forpliktet seg til å vedta og gjennomføre de aktuelle rettsaker innen energi, miljø, konkurranse og fornybar energi.

Eksempelvis vedtok Energy Community-landene «Ren energipakkens» markedsdel allerede i 2021 og «Ren energipakkens» direktiver om energieffektivisering og fornybar energi i 2022. Den 12. desember 2024 var det minister-møte i Energy Community. Fra EU møtte den nye energi og boligkommissæren Dan Jørgensen. Landene sluttet seg til anbefalinger om å rulle ut fornybar energi i Energy Community. Den første liste med prosjekter av felles interesse for Energy Community landene (PECI) ble vedtatt på møtet. Dette følger en tilpasset applikasjon av TEN-E-regelverket for Energy Community landene.

Ukraina er en del av Energy Community og sekretariatet har spilt en viktig rolle i å koordinere midler og teknisk assistanse på energiområdet i forhold til Ukraina. Et «Ukraine Energy Support Fund» er etablert som skal fungere som en koordinator mellom donorer og Ukraina. Pr 10 januar 2025 var status at det var overført 995 millioner euro til dette fondet.

11. Industriell karbonhåndtering (ICM)

EU-kommisjonen har trappet opp arbeidet med det de kaller industriell karbonhåndtering (Industrial Carbon Management - ICM). Meldingen om Industrial Carbon Management (ICM) fra 6. februar 2024 har i 2. halvår 2024 vært et godt arbeidsredskap for Kommisjonen og medlemslandene gjennom de virkemidler de rår over gjennom Innovasjonsfondet (IN), Connecting Europe Facility (CEF), Horizon Europe, LIFE programmet, «grants as a service» og nasjonale virkemidler. European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA) er sentral i koordinering og faglige vurderinger knyttet til konkrete prosjekter i disse programmene. I meldingen om industriell karbonhåndtering ble det skilt mellom fangst av CO₂ fra industrielle og energirelaterte kilder for permanent lagring (CCS), for bruk CCU) og fjerning av karbon fra atmosfæren. En nasjonal ekspert fra ED, delfinansiert av UD, var sentral i utarbeidelsen av meldingen.

Kommisjonen i samarbeid med CINEA har i løpet av høsten 2024 medvirket til at aktører med prosjektmidler fra Innovasjonsfondet har utvekslet erfaringer med verdikjeder med både fangst, transport og lagring av CO₂ (workshop Brussel 24. oktober 2024). **Flere norske prosjekter har fått tilsagn om støtte fra Innovasjonsfondet og CEF.**

Det er mange prosjekter, med ulik grad av modenhet, på dette området som løper parallelt i mange land som bl.a. Polen, Frankrike, Sverige, Danmark, Island, Italia, Belgia Hellas, Bulgaria, Tyskland og Norge. Norge har hatt en langsiktig tverrpolitisk satsing på CO₂-håndtering og er ansett som en «frontrunner» på området. Teknologisenter Mongstad er verdens største og mest fleksible testanlegg for CO₂-fangstteknologi, Europas første CO₂-håndteringsprosjekt med industriell fangst av CO₂ vil starte opp i 2025 og det er tildelt 11 letetillatelser for CO₂-lagring på norsk sokkel.

12. Tildelinger fra Innovasjonsfondet (midler som kommer fra inntekter i EUs kvotehandelsystem).

EU-kommisjonen kunngjorde 23. oktober 2024 at 85 prosjekt i 18 land hadde blitt valgt ut og ville bli tildelt 4,8 milliarder euro fra Innovasjonsfondet. **Åtte av prosjektene holdet til i Norge og vil til sammen få over 484 millioner euro (rundt 5,7 milliarder kroner).** Tildelingen gjennom Innovasjonsfondet er den største noensinne, og er også samlet sett den største tildelingen til norske prosjekt. De norske selskapene har prosjekter blant annet innen **karbonfangst, maritim transport, fornybart drivstoff og hydrogen.**

13. Noen frampek mot hva som skal skje våren 2025

- Våren 2025 vil på energiområdet preges av de policy-dokumenter som kommer og er annonsert i oppgavebrev og annonsert av den nye energi- og boligkommissæren i Europaparlamentet og i rådsrådet i desember 2024.

- Dette betyr for energiområdet at bebudede 100-dagers policy dokumenter, planlagt for 26. februar 2025, som «Clean Industry Deal» (CID) (energidimensjonen), «Action Plan for Affordable Energy» og «Road map for phasing out Russian energy imports» vil legge overordnede premisser for politiske diskusjoner i energiministermøter og i Europaparlamentets komite der energi drøftes (ITRE).
- EUs medlemsland vil fortsette arbeidet med å gjennomføre energirettsakter som er vedtatt under «Fit for 55 pakken». Gjennomføringsfrister for energieffektiviseringsdirektiv (2023), fornybar direktiv (2023) og bygningsenergidirektivet (2024) er i 2025 og 2026.
- På energiområdet vil det komme en melding om elektrifisering («Electrification Action Plan») som vil kunne påvirke et indre marked for elektrisitet. Det er imidlertid ikke forventet nye større pakker på energimarkedsområdet eller vesentlige omlegginger.
- På energiområdet vil det kunne komme en diskusjon om overordnet målarkitektur for EU frem mot 2040. Denne diskusjonen vil kunne påvirke arbeid med revidert styringsforordning («governance»). Men justering av styringsforordning er sannsynlig lenger frem i tid, selv om diskusjoner om forenklinger av planer og rapportering har startet.
- Rådsdiskusjonene på energiområdet vil i det polske EU-formannskapet få en sterk vektlegging av forsyningssikkerhetsspørsmål og dreies rundt veikartet for å fase ut russisk energiimport. Energisituasjonen i Ukraina vil også bli en del av bildet her sammen med synkronisering av det baltiske elektrisitetsmarkedet som det har vært arbeidet lenge med.
- Konkurranseskraft og energi vil bli tema og det knyttes stor spenning til hvordan energi blir berørt her. Competitive Industrial Deal (CID) vil i løpet av våren 2025 også bli drøftet av energiministrene til EU, men format og innhold er fremdeles usikkert.
- Det vil fortsatt arbeides med å forbedre aktuelle virkemidler for å utvikle innovative verdikjeder innen energi. Dette skjer blant annet gjennom Connecting Europe Facility (CEF), Innovasjonsfondet og gjennom Horisont Europa.
- Den norske energiminister Terje Aasland har gratulert den nye energi- og boligkommissæren Dan Jørgensen med stillingen i Kommisjonen og tydelig gitt uttrykk for ønske om fortsatt god energipolitisk dialog og samarbeid i 2025.